

n.registrator@regeringskansliet.se

n.nationellplan@regeringskansliet.se

Yttrande över förslag till nationell plan för transportsystemet 2018-2029 (N2017/05430/TFI)

Dnr KS/2017:548530

Sammanfattning

Osby kommun har beretts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad remiss. Bättre tillgänglighet inom Skåne och till södra Småland samt Blekinge är avgörande för en hållbar utveckling och tillväxt för Osby kommun och regionens del. För att kunna nå de regionala utvecklingsmålen krävs ytterligare infrastrukturensatsningar som skapar förutsättningar för ökad godstransport på järnväg samt en utökad och utbyggd kollektivtrafik.

Osby kommun vill framföra följande:

- Viktigt med drift och underhåll för att säkerställa järnvägssystemets funktionalitet, men för att nå den utveckling som eftersträvas krävs större åtgärder.
- Osby kommun ställer sig bakom det yttrande som avges från Sydostlänkenintressenterna. Byggnad av Sydostlänken är mycket angeläget och viktigt i utvecklingen av järnvägsnätet, både för den långväga godstrafiken och för persontrafiken. Bygg ut den felande länken före upprustning av befintlig bana.
- Positivt att höghastighetsbanan Lund-Hässleholm prioriteras i planförslaget, viktigt med en koppling till Södra Stambanan och Skånebanan i Hässleholm för full effekt.
- För en långsiktig hållbar lösning för utvecklingen i regionen krävs dubbelspår på Skånebanan mellan Hässleholm och Kristianstad.

Inledning

Osby kommuns yttrande grundar sig på dialog inom samverkansorganet Skåne Nordost och Sydostlänkenintressenterna samt underlag som *Sydsvenska prioriteringar* och *Strategier för ett hållbart transportsystem i Skåne 2050*. Osby kommun ställer sig bakom det yttrande som avges från Sydostlänkenintressenterna.

Remissförslaget är omfattande och håller generellt sett hög kvalitet. Bättre tillgänglighet inom Skåne och till södra Småland samt Blekinge är avgörande för en hållbar utveckling och tillväxt för Osby kommun och regionen. För att kunna nå de regionala

utvecklingsmålen, exempelvis avseende färdmedelsfördelning, krävs infrastruktursatsningar som skapar förutsättningar för ökad godstransport på järnväg samt en utökad och utbyggd kollektivtrafik. Flera åtgärder finns med i planförslaget men utbyggnadstakten är långsam och viktiga åtgärder saknas.

Vidmakthålla

Genom Osby kommun löper Södra Stambanan och järnvägen mellan Älmhult och Olofström, vilka är av stor betydelse för framförallt Sydsveriges person- och godstransporter. Det behövs ett välfungerande, pålitligt och robust järnvägssystem och planförslaget innehåller satsningar på drift och underhåll av järnvägssystemet, däribland dessa två banor. Osby kommun instämmer i vikten av att säkerställa järnvägssystemets funktionalitet, men för att nå den utveckling som eftersträvas krävs större åtgärder.

Älmhult-Olofström är utpekad som större reinvestering under planperioden och är planerad att genomföras under planperiodens första halva. Inom området verkar viktiga och stora företag och godstrafikflödet förväntas öka. För att möjliggöra överflyttning av godstransport från väg till järnväg är det inte tillräckligt med upprustning av spår mellan Älmhult och Olofström. Samtidigt skulle underhållsarbetet innebära problem för basindustrins godstransporter. Utbyggnadsordningen bör därför ske i omvänd ordning, det vill säga vänta med upprustning av befintlig banan till den felande länken är byggd.

Namngivna investeringar

Sydostlänken

Omvänd utbyggnadsordning och finansiering

Vid en utökad ram med tio procent nämns *elektrifiering och upprustning av Sydostlänken etapp 1 Älmhult-Olofström* under namngivna investeringar. Osby kommun ser det som positivt att det omnämns, men som nämns ovan bör utbyggnadsordningen vara omvänd. Byggandet av Sydostlänken är viktig i utvecklingen av järnvägsnätet, framförallt för den långväga godstrafiken. Mellan Olofström och Blekinge kustbana är det drygt 16 kilometer och genom utbyggnad av denna felande länk skapas ett nytt järnvägssystem för godstransport i sydostlig riktning. Utbyggnaden skulle bidra till att koppla samman Blekinge kustbana och hamnen i Karlshamn med Södra Stambanan. Detta skulle avlasta det hårt belastade järnvägsnätet i Sydsverige samt bidra till överflyttning av godstransport från väg till järnväg. Avsaknaden av en järnvägsförbindelse från Karlshamns hamn och norrut är en stor brist i järnvägssystemet och det är angeläget att en utbyggnad påbörjas snarast, före upprustning av befintlig bana. Genom att prioritera den felande länken är det möjligt att säkerställa basindustrins transporter samtidigt som upprustning av befintlig banan därefter kan ske mer effektivt. Volvo Cars får därmed den nödvändiga kopplingen till Blekinge kustbana och kan användas under den tid som upprustningen görs. Det möjliggör att spårbyte och elektrifiering därefter kan ske under kortare tid och till lägre kostnad.

Det finns även möjlighet att minska kostnaden i nationell plan med 525-600 miljoner kronor genom vissa förändringar av banstandard samt med- och samfinansiering. En

spårgeometri som anpassas för 80/120 km/h m.fl. åtgärder hade kunnat minska kostnaden med 225-300 mkr. Den med- och samfinansiering som berörda regioner, kommuner jämte näringslivet tecknat med Trafikverket är värd drygt 300 mkr tillförs projektet. Därutöver finns möjligheter att få medel från EU inom CEF-fonden för projektet, vilket Region Blekinge erbjudit sig att vara behjälplig med. Investeringen exklusive spårbytet för hela Sydostlänken skulle vara i storleksordningen 1 750 mkr.

Svarar upp mot regeringens prioriterade utmaningar

Årligen passerar stora godsflöden på väg in och ut ur landet via Karlshamns hamn och flera stora företag är beroende av en god förbindelse i sydostlig riktning. Stora brister finns här mot marknaderna i östra Europa och Asien, som förväntas öka kraftigt med anledning av exempelvis den kinesiska infrastruktursatsningen *One belt, one road*. Verksamma företag i området som ser behov av Sydostlänken är bland annat Volvo Cars, E.ON. i Karlshamn, IKEA Södra Cell, stora Enso och Tarkett. Bristerna i den nuvarande järnvägsanslutningen mot Blekinge medför långa transporttider och ökar störningskänsligheten på hårt belastade spår. Transportvägen mellan Karlshamn och Älmhult går via Hässleholm och en del vagnslaster måste gå ner till Malmö för att vända, däribland E.ON:s transporter till Borlänge. Genom Sydostlänken skulle det vara möjligt med effektiva och hållbara godstransportflöden i sydostlig riktning och kopplingen mot öst skulle stärkas. Sydostlänken är inte enbart viktig för den regionala utvecklingen utan är en nationell angelägenhet. Sydostlänken skulle bidra till att stärka näringslivets konkurrenskraft och skapa fler arbetstillfällen inom basindustrin. Därav borde utbyggnaden av Sydostlänken vara ett strategiskt intresse för hela landet.

Utbyggnad mellan Olofström och Karlshamn samt upprustning och elektrifiering av befintlig bana skulle bidra till minskad miljöpåverkan genom en minskning av utsläpp av växthusgaser från godstrafik. Sydostlänken skulle även bidra till ökad robusthet och flexibilitet i järnvägssystemet. Järnvägsutredningen från 2013 visar att denna järnvägsutbyggnad för godstrafik är samhällsekonomiskt lönsam. Däremot är minskade drivmedelsskatter inräknat i kalkylunderlaget till Nationell plan. För att kunna möta samhällsutmaningen att ställa om till ett av världens första fossilfria välfärdsländer bör minskade drivmedelsskatter inte belasta projektet. En överflyttning av transporter på väg som drivs med diesel till tågtransporter ligger i regeringens inriktning för transportinfrastrukturen.

Sydostlänken svarar upp mot samhällsutmaningarna som regeringen pekat ut. Utbyggnaden av Sydostlänken skulle bidra till att skapa ett hållbart transportsystem genom överflyttning av godstransport från väg till järnväg. Sydostlänken skulle förbättra förutsättningarna för näringslivets exportmöjligheter mot öst och stärka sysselsättningen i landet. Den samhällsekonomiska nyttan är hög och hela Sydostlänken bör byggas ut, den felande länken först. Utifrån regeringens proposition och direktiv finns synnerligen starka skäl för regeringen att ta med Sydostlänken i den nationella transportplanen.

Positiva effekter även för persontrafiken i Sydsverige

Förbindelsen är särskilt viktig för godstransporter, men det kan också bidra till positiva effekter för persontrafiken. Genom att skapa förutsättning för godstrafik på Sydostlänken är det möjligt att avlasta Södra Stambanan söder om Älmhult samt Skånebanan mellan Hässleholm och Kristianstad och Blekinge kustbana vidare till Karlshamn. Detta skulle frigöra kapacitet som skulle kunna användas för att säkerställa, utveckla och utöka persontrafiken. Med anledning av befintlig och prognostiserad kapacitetsbrist i dessa stråk och att konkurrensen om tillgänglig spårkapacitet förväntas öka bör vikten av Sydostlänken värderas högre.

Ur ett arbetsmarknadsperspektiv finns även outvecklade potentialer. Stora arbetsgivare verkar i området och det sker en betydande arbetspendling, men möjligheten att pendla kollektivt är bristfällig. Genom begränsade investeringar skulle persontrafik möjliggöras på Sydostlänken. För Osby kommuns del och hela regionen skulle det medföra positiv utveckling och förbättrade möjligheter till en god kompetensförsörjning för näringslivet.

Nya stambanor

Osby kommun är en stark pendlarkommun men stora pendlingsströmmar mot bland annat Älmhult och Hässleholm. Det behövs en pålitlig kollektivtrafik för att kunna nå målen om ett ökat kollektivt resande, vilket kräver ett välfungerande, kapacitetsstarkt och robust järnvägssystem. Det är mycket välkommande att den nya höghastighetsbanan Hässleholm-Lund prioriteras i planförslaget, men bör tidigareläggas med anledning av befintlig och prognostiserad kapacitetsbrist. Ökad kapacitet är avgörande för att möjliggöra utveckling av person- och godstrafiken i stråket, vilket kan få positiva effekter för en liten kommun som Osby samt hela regionen. För att fler ska kunna dra nytta av effekterna med höghastighetsbanan är det ytterst viktigt med en koppling till Södra Stambanan och Skånebanan i Hässleholm. På så sätt skulle hela norra Skåne knytas till höghastighetsbanan, vilket skulle bidra till positiv näringslivsutveckling och främja bostadsbyggandet särskilt i stationsnära lägen.

Skånebanan

Utvecklingen i Osby kommun och övriga nordöstra Skåne är beroende av en positiv tillväxt i Kristianstad och Hässleholm. De kollektiva pendlingsmöjligheterna behöver förstärkas då delsträckan Hässleholm-Kristianstad på Skånebanan utgör en av landets mest belastade enkelspårsträckor. Delsträckan har en bristande robusthet och hög störningskänslighet som leder till förseningar. I planförslaget föreslås satsningar på Skånebanan, men inte dubbelspår mellan Hässleholm och Kristianstad. Osby kommun anser att för en långsiktig hållbar lösning är dubbelspår en nödvändighet för att främja utvecklingen i regionen.

Osby Kommun

Marika Bjerstedt Hansen
Kommunstyrelsens ordförande

Petra Gummeson
Kommunchef Osby kommun